Raadsvoorstel

Tabel registratiegegevens

Registratienummer	24.0005332
Zaaknummer	Z24000429
Datum oordeelsvormende raadsvergadering	
Datum besluitvormende raadsvergadering	28 maart 2024
Van afdeling	Adjunct-secretaris
Onderwerp	Spreidingswet uitgangspunten en randvoorwaarden Opmeer
Portefeuillehouder	wethouder R.W. Tesselaar

Samenvatting

Per 1 februari 2024 is de Spreidingswet van kracht. Opmeer heeft de taak om 74 asielzoekers op te vangen, naast de wettelijke taak om jaarlijks circa 40 statushouders op te vangen. Westfriesland heeft als subregio in Noord-Holland de taak om 1230 asielzoekers te huisvesten. Hiervoor wordt gezamenlijk gewerkt aan een plan om invulling te geven aan deze opgave. Binnen de regio's en subregio's in Noord-Holland kan er uitruil plaatsvinden tussen de categorieën vluchtelingen, mits voldaan wordt aan de totale opgave. Met dit voorstel worden de randvoorwaarden en uitgangspunten vastgelegd, waarbinnen opvang in Opmeer kan plaatsvinden.

Inleiding

Per 1 februari 2024 is de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) van kracht. Deze wet maakt het mogelijk om gemeenten te houden aan opgaven om vooraf vastgestelde aantallen asielzoekers te huisvesten. Door alle Nederlandse gemeenten zal nu hard gewerkt moeten worden om aan de opgave te kunnen voldoen. Er dienen nog de nodige uitvoeringsbesluiten door het Rijk genomen te worden, maar met het besluit van 30 januari 2024 over

de capaciteitsraming van het huidige kabinet weten gemeenten waar ze aan toe zijn en kan er nu concreet gewerkt worden aan de invulling van de opgave in de regio Westfriesland en Opmeer.

Totaal gaat het voor Westfriesland om 1.230 te huisvesten asielzoekers en voor Opmeer om 74. Let wel, deze opgave staat los van en komt bovenop de bestaande taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Op basis van de Spreidingswet is de uitruil tussen categorieën vluchtelingen binnen regio's en subregio's mogelijk, mits voldaan kan worden aan de totale opgave voor asielzoekers en statushouders.

Het Rijk zal met de provincies de inbreng van gemeenten en regio's inventariseren. Er wordt door het Rijk van de provincies verwacht dat zij uiterlijk 1 november a.s. laten zien hoe zij kunnen voorzien in de huisvesting van het totaal voor Nederland van ongeveer 96.000 asielzoekers aan het eind van dit jaar. Het spreekt voor zich dat ruim vóór 1 november a.s. de provincie van regio's, subregio's en gemeenten wil weten hoe de opgave ingevuld gaat worden.

Er is voor Westfriesland een regionale routekaart opgesteld, waarin de stappen beschreven worden die moeten leiden naar de opstelling van een regionaal plan. Dit plan is een bouwsteen en een toets om te bepalen of Noord-Holland op 1 november a.s. kan voldoen aan de opgave vanuit het Rijk. Belangrijk onderdeel van de routekaart is het vaststellen van regionale en lokale randvoorwaarden, alsook de zoektocht naar locaties voor het huisvesten van asielzoekers. Deze zoektocht wordt door iedere gemeente in eerste instantie individueel opgepakt, met als doel te inventariseren wat lokaal mogelijk en haalbaar is om dit vervolgens met de regio nader te verkennen. Gelet op de hiervoor gestelde datum van 1 november a.s., dient het regionale plan van Westfriesland op hoofdlijnen vóór het zomerreces aan de provincie voorgelegd te worden.

Aan de hand van de routekaart zijn we gestart met stap 1: inventariseren. Ambtelijk is gewerkt aan een verkenning van de lokale randvoorwaarden en uitgangspunten. Om deze goed in beeld te brengen zijn 5 scenario's opgesteld om een bestuurlijke richting op te halen. De scenario's zijn globaal uitgewerkt en op een aantal aspecten gewaardeerd.
<u>De scenario's zijn:</u>

1. Niets doen, geen uitvoering geven aan de Spreidingswet:
   Opmeer gaat geen asielzoekers opvangen en richt zich alleen op de taakstelling van het opvangen van statushouders. De taakstelling varieert, maar is op dit moment 40 statushouders.
2. Voldoen aan de wettelijke taakstelling:
   Opmeer gaat 74 asielzoekers opvangen en 40 statushouders.
3. Uitruil met andere gemeenten:
   Opmeer gaat 200 asielzoekers opvangen, maar vangt geen statushouders op.
4. Uitruil met andere gemeenten:
   Opmeer gaat 0 asielzoekers opvangen, maar vangt 150-200 statushouders op.
5. Extra inzet:
   Opmeer vangt 200 asielzoekers op en 40 statushouders.

Tijdens de behandeling van de scenario's in de oordeelsvormende vergadering van 14 maart 2024 is gebleken dat partijen geen voorkeur voor een scenario uitspreken. Wel zijn door alle partijen

uitgangspunten en randvoorwaarden geformuleerd waarbinnen opvang van asielzoekers in Opmeer kan plaatsvinden en de gesprekken daaromtrent met de regiogemeenten, het COA en de provincie gevoerd kunnen worden.

De uitgangspunten en randvoorwaarden zijn:

1. Opmeer gaat een aantal asielzoekers opvangen waarbij de gemeente volledig wordt ontzorgd en ontlast op het gebied van financiën, zorg, onderwijs en ambtelijke ondersteuning.
2. Het woningaanbod in Opmeer is beperkt. Het opvangen van extra statushouders is geen reële optie.
3. De locatie moet 24 uur per dag beveiligd zijn en moet ruimte, rust, openheid bieden met ruime mogelijkheden voor activiteiten op locatie.
4. De communicatie met gemeenteraad, inwoners, ondernemers en andere stakeholders is open, transparant, tijdig en proactief.
5. Met de opvang benutten we bij voorkeur koppelkansen met bestaande en toekomstige ontwikkelingen.
6. Bij de uitvoering worden zoveel mogelijk lokale en regionale ondernemers betrokken.
7. Voor het vergroten van het draagvlak wordt er actief ingezet op het bevorderen van integratie en inburgering tussen de asielzoekers en de gemeenschap.
8. De gesprekken met andere gemeenten over uitruil worden gevoerd vanuit openheid en zijn gericht op samenwerking.
9. Hoewel de locatiekeuze een collegebevoegdheid is, zal de locatiekeuze voor wensen en bedenkingen aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Voorgesteld besluit

Voor de uitvoering van de Spreidingswet en daarbij behorende wettelijke taakstelling de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden voor het opvangen van asielzoekers in Opmeer vast te stellen:

1. Opmeer gaat een aantal asielzoekers opvangen waarbij de gemeente volledig wordt ontzorgd en ontlast op het gebied van financiën, zorg, onderwijs en ambtelijke ondersteuning.
2. Het woningaanbod in Opmeer is beperkt. Het opvangen van extra statushouders is geen reële optie.
3. De locatie moet 24 uur per dag beveiligd zijn en moet ruimte, rust, openheid bieden met ruime mogelijkheden voor activiteiten op locatie.
4. De communicatie met gemeenteraad, inwoners, ondernemers en andere stakeholders is open, transparant, tijdig en proactief.
5. Met de opvang benutten we bij voorkeur koppelkansen met bestaande en toekomstige ontwikkelingen.
6. Bij de uitvoering worden zoveel mogelijk lokale en regionale ondernemers betrokken.
7. Voor het vergroten van het draagvlak wordt er actief ingezet op het bevorderen van integratie en inburgering tussen de asielzoekers en de gemeenschap.
8. De gesprekken met andere gemeenten over uitruil worden gevoerd vanuit openheid en zijn gericht op samenwerking.

9. Hoewel de locatiekeuze een collegebevoegdheid is, zal de locatiekeuze voor wensen en bedenkingen aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Argumenten

1.1 Gemeenten hebben als taak om landelijke wetten uit te voeren
Sinds 1 februari 2024 is de Spreidingswet van kracht. Gemeenten moeten bijdragen aan een evenwichtige verdeling van asielopvang over Nederland en voldoende opvangplekken. Kaders zoals de benoemde uitgangspunten en randvoorwaarden zijn van belang om de door het Rijk opgelegde wettelijke taakstelling vanuit de Spreidingswet goed uit te kunnen voeren.

1.2 Het voorstel past in het ingezette beleid
Met het vaststellen van de uitgangspunten en randvoorwaarden wordt richting meegegeven voor de gesprekken met de regio, provincie en COA om te kunnen voldoen aan de wettelijke taak van de opvang van asielzoekers in Opmeer.

1.3 Het aantal asielzoekers is ondergeschikt en niet leidend
In het coalitieakkoord staat: “In crisissituaties handelt Opmeer aan de hand van wettelijke verplichtingen en Opmeer is op basis van wettelijke verplichtingen bereid een extra inspanning te doen om vluchtelingen op te vangen.” De extra inspanning om meer asielzoekers op te vangen dan het wettelijke aantal van 74 is mogelijk, maar alleen als voordelen heeft op het gebied van financiën, zorg, onderwijs en veiligheid. Als dat niet het geval is, zal Opmeer geen extra inspanning leveren.

Kanttekeningen

1.1 De uitkomsten van de gesprekken zijn onzeker
De uitkomsten van de gesprekken met de regiogemeenten, COA en provincie zijn onzeker en er kan wellicht niet voldaan worden aan alle randvoorwaarden en uitgangspunten die zijn vastgesteld. Uiteraard zullen de uitkomsten teruggekoppeld worden aan de gemeenteraad.

1.2 De opvang van asielzoekers kan mogelijk op weerstand bij inwoners stuiten
Communicatie is essentieel in dit dossier evenals het betrekken van de gemeenschap op het moment dat hier een opvangcentrum komt. Volledige openheid is cruciaal voor het draagvlak. Daarnaast is het van belang om de verbinding te blijven zoeken met de gemeenschap en hen te betrekken bij de opvang van de mensen.

1.3 De opvang kan gevolgen hebben voor de gemeentelijke organisatie
Uitgangspunt is dat de ambtelijke inzet tot een minimum wordt beperkt en dat eventuele kosten worden vergoed door het COA en/of de provincie. Op dit moment wordt er al ambtelijke inzet gepleegd op dit dossier. Dit kan mogelijk gevolgen hebben voor de organisatieplanning.

Beoogd maatschappelijk effect

Met dit voorstel voldoet Opmeer aan de maatschappelijke opgave om voldoende opvangplekken te bieden voor asielzoekers en daarmee een evenwichtiger verdeling van de opvang over provincies en gemeenten.

Wettelijk kader

De Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet).

Participatie

Voor het opstellen van de uitgangspunten en randvoorwaarden is geen participatie toegepast.

Communicatie

Op 7 maart is in een beeldvormende openbare bijeenkomst een presentatie gegeven over de stappen die Opmeer gaat zetten om te voldoen aan de wettelijke opgave voor de opvang van asielzoekers. Ook is er een raadsinformatiebrief opgesteld waarin de stappen zijn beschreven. Voor de volgende stappen in het proces waaronder de locatiekeuze zal een communicatieplan worden opgesteld.

Financiën

Uitgangspunt voor het verdere proces is dat alle kosten voor beheer en opvang worden betaald door het COA.

Uitvoering

Er zal intern een werkgroep worden ingesteld die het proces zal begeleiden. Hierin zullen medewerkers uit diverse afdelingen zitting in nemen. Uitgangspunt is en blijft dat het COA en/of de provincie deze kosten geheel zullen vergoeden.

Bijlagen

1. Raadsinformatiebrief Spreidingswet
2. Routekaart Regionale Opvang Vluchtelingen Westfriesland 2024
3. Presentatie Spreidingswet Regionale Raadsledenbijeenkomst 6 maart 2024
4. Presentatie Spreidingswet gemeente Opmeer Beeldvormende Bijeenkomst 7 maart 2024
5. Mail aanvullende informatie asielopvang 13 maart 2024

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelet op de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet);

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 19 mrt. 2024,

gehoord de beraadslaging over dit onderwerp in de oordeelsvormende raadsvergadering van 14 mrt. 2024;

besluit:

Voor de uitvoering van de Spreidingswet en daarbij behorende wettelijke taakstelling de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden voor het opvangen van asielzoekers in Opmeer vast te stellen:

1. Opmeer gaat een aantal asielzoekers opvangen waarbij de gemeente volledig wordt ontzorgd en ontlast op het gebied van financiën, zorg, onderwijs en ambtelijke ondersteuning.
2. Het woningaanbod in Opmeer is beperkt. Het opvangen van extra statushouders is geen reële optie.
3. De locatie moet 24 uur per dag beveiligd zijn en moet ruimte, rust, openheid bieden met ruime mogelijkheden voor activiteiten op locatie.
4. De communicatie met gemeenteraad, inwoners, ondernemers en andere stakeholders is open, transparant, tijdig en proactief.
5. Met de opvang benutten we bij voorkeur koppelkansen met bestaande en toekomstige ontwikkelingen.
6. Bij de uitvoering worden zoveel mogelijk lokale en regionale ondernemers betrokken.
7. Voor het vergroten van het draagvlak wordt er actief ingezet op het bevorderen van integratie en inburgering tussen de asielzoekers en de gemeenschap.
8. De gesprekken met andere gemeenten over uitruil worden gevoerd vanuit openheid en zijn gericht op samenwerking.
9. Hoewel de locatiekeuze een collegebevoegdheid is, zal de locatiekeuze voor wensen en bedenkingen aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Besloten in de raadsvergadering van 28 maart 2024.

G.J. van den Hengel
voorzitter

L. Gijben
griffer